

Kommunikasjon, språk og tekst	1-2 år	2-4 år	4-6 år
Mål: Barna skal lære seg en god og hensiktsmessig kommunikasjon for å kunne ta del i det sosiale felleskapet.			
<p>I barnehagen skal barna møte ulike språk, språk former og dialekter, gjennom rim, regler, sanger, litteratur og tekster fra samtid og fortid. Barnehagen skal bidra til at barn leker med språk, symboler og tekst og stimulere til språklig nysgjerrighet og utvikling (RP s 47)</p>	<p>Personalet skal:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Observere, lese og tolke barnas kroppsspråk, mimikk, lyder og ord når de uttrykker sine ønsker, behov og følelser. • Være tilstede, støtte og veilede barna i lek og i samhandling med andre barn. • Gi enkle beskjeder som barna kan ha forutsetning til å ta i mot og utføre. • La barna bli kjent med enkle rim, regler, sanger, musikk, rytme og bevegelser, billedbøker, pekebøker og bøker med enkel tekst gjennom lek samling og grupper. 	<p>Personalet skal:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hjelp og støtte barna til å gjøre seg forstått og føre en dialog med turtaking i lek og sosialt samspill med andre barn • Veilede barna til å løse konflikter og problemer ved hjelp av språket. • La barna fortelle om sine opplevelser av hva som har skjedd og være med på å finne løsninger. • Sørge for å fange barnas oppmerksomhet slik at de kan lytte og ta imot beskjeder. • La barna bli kjent med rim, regler, rytme sanger og sangleker, bildebøker, 	<p>Personalet skal:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oppmuntre barna til å bruke verbalspråket for å kunne komme med ideer til lek. • Støtte barna til å bruke språket til å skape positive relasjoner og å løse konflikter. • Legge til rette for at barna skal ta imot og forstå enkle og kollektive beskjeder. • Skape trygge situasjoner for hvert enkelt barn slik at de kan tørre å ta ordet i små og store grupper. • Veilede og styre samspillet mellom barna slik at de kan lytte til

	<ul style="list-style-type: none"> • Bruke konkreter i forbindelse av eventyr og fortellinger. • La barna bli kjent med å leke med enkle språkstimulerende Apper, spill. 	<p>eventyr og fortellinger.</p> <ul style="list-style-type: none"> • La barna bruke konkretene til gjenfortelling eller egen skapning av fortellinger. • Bruke språkstimulerende spill sammen med barna. Memori, lotto, stigespill m.fl. • Legge til rette for frihåndstegning og leke skrijving samt mulighet til å gjenkjenne bilde av eget navn. 	<p>andre, rekke opp hånda og vente på tur.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Legge til rett for å oppmuntre barna til selv å skape rim regler og sanger eller en historie med begynnelse, hoveddel og slutt. • Gi barna tilgang til lengere historier og fortellinger. • Bruke språkstimulerende Apper og spill sammen med barna både i lek læring og kreative aktiviteter. Etter hvert legge til rette for at barna skal kunne bruke disse verktøyene selvstendig. • Tilby et mangfold av tall, bokstaver ordbilder og symboler. • Oppmuntre til lekeskriving og legge til rett til å skrive sitt eget navn. • Vi abonnerer på Aftenposten Junior.
--	--	--	--

VOKSENROLLEN: Personalet skal bruke språket aktivt sammen med barna og sette ord på gjenstander, handlinger, følelser og opplevelser. De skal være en aktiv lytter som bekrefter barnet med anerkjennende kommunikasjon. Å være aktiv lyttende vil si å ta seg tid, vise med kropp og blikk at man er interessert i å lytte til hva barnet faktisk forteller. Fortell

Kropp, bevegelse, mat og helse	1-2 år	2-4- år	4-6 år
<p>Mål: barna skal tilegne seg grunnleggende motoriske ferdigheter god helsefremmende vaner og respekt for egen og andres kropp.</p>			
<p>Gode vaner som tilegnes i barnehagealder kan vare livet ut. Barnehagen skal legge til rette for at alle barn kan oppleve bevegelsesglede, matglede og matkultur, mentalt og sosialt velvære og fysisk helse. Barnehagen skal bidra til at barna blir kjent med kroppen sin og utvikle bevissthet til egne og andres grenser. Gjennom jobbing med</p>	<p>Personalet skal:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Innarbeid gode rutiner for barnas håndvask • Legge til rette til at barna skal oppleve stellesituasjonen trygg og komfortabel. • Legge til rette for gode sove/hvile rutiner. • La barna bli kjent med egen kropp. Navn på kroppsdelene og 	<p>Personalet skal:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Innarbeide gode rutiner for barnas håndvask og deres egen hygiene. • Legge til rette for at barna skal oppleve stelle/toalett/garderobesituasjonene trygg og komfortabel. • Legge til rette for gode sove/hvile rutiner. • La barna bli kjent med egen kropp, navn på kroppsdelene, egne ferdigheter og grenser og hvordan de kan bruke kroppen i kroppslige aktiviteter. • Oppmuntre, legge til rette og støtte barna til større selvstendighet under måltidet, i på og avkledning og potte og dotrening. 	<p>Personalet skal:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bevisstgjøre barna på hva god hygiene er og hvorfor det er viktig. • Legge til rette for gode hvile rutiner. • Samtale og reflektere sammen med barna om hvordan man viser respekt for egen og andres kropp. • Oppmuntre og støtte barna til å vurdere hva man må ha på

<p>fagområdet skal barna få mulighet til å sanse, oppleve, lekelære og skape med kroppen som utgangspunkt. Gjennom medvirkning i mat og måltidsaktiviteter skal barna motiveres til å spise sunn mat og få grunnleggende forståelse til at sunn mat kan bidra til god helse. (RP s. 49)</p>	<p>hvordan de kan bruke kroppen i varierte aktiviteter.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oppmuntre barna til selvstendighet under måltidet, på og avkledning og begynnende potte /dotrening. • Oppfordre til bruk av sanser ved å smake, lukte og kjenne på ulike matvarer og matretter. • Stimulere til grunnleggende grov og finmotoriske bevegelser som å krabbe, gå, klatre, gynte, rulle, hoppe, ballangere, løpe, perle med store perler, legge puslespill, forme plastelina, tegne, fargelegge, male, bevegelses lek med dans, sang og musikk med mer. • Bevisstgjøre og 	<ul style="list-style-type: none"> • La barna delta i tilberedelse av måltider og oppfordre dem til å bruke sansene til å smake lukte og kjenne på ulike matvarer og matretter. Formidle kunnskaper om sunn og usunn mat og hvor maten kommer fra. • Stimulere til grunnleggende grov og finmotoriske bevegelser og videreutvikling av koordinasjon og motorikk. F.eks klatre rulle, ballangere, sparke ball, kaste og ta imot ball, sykle, huske, klippe, tegne, perle, pusle, bygge med lego, og mer avansert bevegelser og liknende. • Legge til rette for uteliv og friluftsliv til ulike årstider. Ved daglig utelek og faste turdager. 	<p>seg i forhold til vær og årstider.</p> <ul style="list-style-type: none"> • La barna delta i tilberedelser av måltider, la barna få kjennskap til hvor maten kommer i fra. og bevisstgjøre dem på hva et sunt og variert kosthold inneholder. • Medvirke til å etablere gode vaner omkring sunt kosthold. • Legge til rette for automatisering av koordinasjon grov og finmotoriske ferdigheter samt bruke regelleker og sangleker. • Legge til rette for uteliv og friluftsliv til ulike årstider ved daglig utelek og faste turdager med turer i variert terreng.
---	---	---	--

	<p>støtte barna i å bruke kroppen allsidig i lek og utforskning ute i variert terreng samt utfordre dem med for eks hinderløype i barnehage.</p>		

VOKSENROLLEN: Personalet skal delta aktivt i barnas utfoldelse og lek. De skal oppmuntre og stimuleres til fysisk utfoldelse og bidra til at barna skal mestre ulike hverdagssituasjoner. Og legge tilrette for ulik lek innenfor trygge rammer. Personalet skal bidra til at barna kan tilegne seg gode vaner, holdninger og kunnskaper om kosthold, hygiene, aktivitet og hvile.

Kunst, kultur og kreativitet	1-2 år	2-4 år	4-6 år
Mål: Barna skal bruke og utvikle fantasien sin, og oppleve glede i skapende prosesser.			

<p>Opplevelser med kunst og kultur i barnehagen kan legge et grunnlag for tilhørighet, deltagelse og eget skapende arbeid. Barna skal støttes i å være aktive og skape egne kunstneriske og kulturelle uttrykk. Barnehagen skal legge til rette for samhörighet og kreativitet ved å bidra til at barna får være sammen om å oppleve, og å skape kunstneriske og kulturelle uttrykk. Fagområdet omhandler</p>	<p>Personalet skal:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tilby varierte barnesanger, lek med rytmeinstrumenter, dans og bevegelse til musikk og la barna uttrykke seg gjennom dette. • Introdusere ulike formingsmateriale, teknikker og verktøy f.eks malepensel, fargeblyant, plastelina, fingermaling, naturmaterialer med mer. • Tilrettelegge og bygge- og konstruksjonslek, lek med vann, sand og snø. • Gi impulser til dramalek og rollelek, f.eks 	<p>Personalet skal:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Legge til rette for at barna skal få kjennskap til og erfaringer med ulike barnesanger, rytmeinstrumenter, dans og bevegelse til musikk. • Legge til rette for bruk av ulike formingsaktiviteter, teknikker og verktøy f. Eks malepensel, fargeblyant, plastelina, fingermaling, naturmaterialer med mer. • Motivere barna til bygge- og konstruksjonslek og videreutvikle den. • Gi tilgang til 	<p>Personalet skal:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tilby barna å lytte til ulike musikkjangere. Oppmuntre til at barna skaper egen musikk og dans som også kan fremføres for andre. • Legge til rette for større selvstendighet i bruk av tegneprogram på PC og nettbrett. • Legge til rette for at barna skal bli kjent med kunst og kunstnere. • Ta imot og benytte ulike kulturtilbud i kommunen f. eks konserter eller teaterforestillinger. • Tilrettelegge for at barna skal kunne planlegge og avansere bygge- og konstruksjonsleken. • Tilrettelegge for at barna kan skape egen dramatiske uttrykk og rollespill.
---	--	---	--

uttrykksformer som billedkunst, musikk, dans, drama, språk, litteratur, film, arkitektur og design. RP 50	fra eventyr og fortellinger. Gi tilgang til utkledningstøy og rekvisitter.	utkledningstøy og rekvisitter og enkle kulisser og la barna delta i og skape drama- og rollelek. <ul style="list-style-type: none"> • Gi barna erfaringer med ulike kulturelle uttrykk gjennom eventyr, fortellinger, bilder og musikk. 	

VOKSENROLLEN: Personalet må ha en væremåte og skape respekt for barnas skapende prosesser. Prosessen kan like gjerne være målet som selve produktet. Barna skal gis tid til utfoldelse, støtte og veiledning i deres skapende prosesser med ulike teknikker og materialer.

Natur, miljø og teknologi	1-2 år	2-4 år	4-6 år
Mål: Barna skal få varierte opplevelser og en begynnende forståelse for betydningen av å ta vare på natur og miljø.			
<p>Barnehagen skal bidra til at barna blir glade i naturen og får erfaringer med naturen som fremmer evne til å orientere seg og oppholde seg i naturen på ulike årstider.</p> <p>Barnehagen skal legge til rette for at barna får at mangfold av naturopplevelser og får oppleve naturen som arena for lek og læring. Barnehagen skal legge til rette for at barna blir nyskjerrige på naturvitenskapelige fenomener, kan oppleve tilhørighet til naturen og gjøre erfaringer med bruk av teknologi</p>	<p>Personalet skal:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Legge til rette for at barna kan være ute i ulikt vær og ulike årstider. Oppmuntre til at barna utforsker barnehagens uteområde. • La barna bli kjent med og bruke nærmiljøet til turer og naturopplevelser. Tilrettelegge for lek og skapende aktiviteter i naturen med naturmaterialer. • Gi barna 	<p>Personalet skal:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Legge til rette for at barna skal kunne oppleve glede ved å være ute i naturen, uansett vær og årstid, både i barnehagen og i nærområdet. • Legge til rett for at barna får erfaring med naturens mangfoldighet og kan følge med på endringer i naturen knyttet til 	<p>Personalet skal:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skape gode opplevelser ved bruk av naturen og nærmiljøet gjennom hele året. Ta i bruk nærmiljøets muligheter til lek, læring og friluftsliv for eksempel i skogen, lekeplassen og sentrum. • Legge til rette for utdypning i utvalgte temaer knyttet til naturens mangfoldighet. • Legge til rette for større selvstendighet i bruk av teknologiske og digitale verktøy. • Lære barna å sortere søppel og plukke opp søppel i naturen. Skape miljøbevissthet ved å la barna være med å kaste/sortere søppel. Gi kunnskap om gjenbruk, gjenvinning og resirkulering. Bidra til at barna utvikler gode holdninger rundt miljøbevissthet.

<p>og redskaper. RP s. 52</p>	<p>begynnende kjennskap til ulike dyr, fugler og planter som finnes i nærmiljøet.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skape situasjoner der barna kan oppdage og undre seg over småkryp, blomster, trær, pinner, steiner og dyrelyder. 	<p>årstidene.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skape situasjoner der vi kan oppdage og undre oss sammen med barna over det vi finner i naturen. Legge til rett for at barna får kunnskap om og erfaring med dyre- og planteriket. Bruke faktabøker sammen med barna. • Gi barna innsikt i at man kan bruke digitale verktøy som PC og nettbrett for å innhente informasjon, 	
-----------------------------------	--	---	--

		kunnskap og bilder. <ul style="list-style-type: none"> • Bidra til å skape miljøbevissthet ved å la barna være med å sortere og kaste søppel. 	
--	--	---	--

VOKSENROLLEN: Gjennom vår væremåte skal personalet være gode forbilder og rollemodeller i alle hverdagslige gjøremål knyttet til natur, miljø og bærekraftig utvikling.

Antall, rom og form	1-2 år	2-4 år	4-6 år
Mål: Barna skal tilegne seg grunnleggende matematiske ferdigheter.			
Barnehagen skal synliggjøre sammenhenger og legge til rette for at barna kan utforske og oppdage matematikk i dagliglivet, i teknologi, naturen,	Personalet skal: <ul style="list-style-type: none"> • Gjennom sanger, rim, regler og samtaler legge til rett for daglige erfaringer med grunnleggende 	Personalet skal: <ul style="list-style-type: none"> • Legge til rette for at barna får erfaringer med grunnleggende matematiske 	Personalet skal: <ul style="list-style-type: none"> • Oppmuntre til å anvende matematiske begreper i naturlige sammenhenger knyttet til vekt, mål og

<p>kunst og kultur og ved å være kreative og skapende. Jobbing med fagområdet skal stimulere og motivere barnas undring, nysgjerrighet og motivasjon for problemløsning. Fagområdet omfatter lekende og undersøkende arbeid med antall og telling, plassering, orientering, visualisering, sortering, sammenligning, måling og mønstre. Det handler om å stille spørsmål, resonnere, argumentere og søke løsninger. RP. S 53</p>	<p>matematiske begreper om mengder, størrelse, plassering, tall og telling.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Legge til rette for erfaringer med preposisjoner gjennom utforskning av rom med egen kropp, f. eks oppå stoler, under bordet, på krakken, bak jakka osv. • Tilby materialer som puslespill, puttebokser, duplo, byggeklosser og brikker med ulike farger, størrelser og former, og legge til rette for lek, sortering, klassifisering, utforskning og konstruksjon 	<p>begreper om mengde, tall og telling.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Legge til rett for at barna får erfaring med former, vekt, antall og volum. • Undre seg og utforske matematiske sammenhenger i hverdagen. • Legge til rette for videre erfaringer med begreper som ved siden av, i midten, høy, lav, foran, bak, inne i og rundt bl.a. ved bruk av egen kropp og konkreter. 	<p>volum.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Legge til rette for å skape forståelse for hvordan de matematiske begrepene brukes og forstås. • Legge til rette for konstruksjonsl ek og byggeprosjekt er med lego. • Sortere på en mer avansert måte etter farge, form etc. Samt legge til rette for økt matematiske forståelser ved å snakke om størrelser, mengder og lengder (stor, større, størst) • Legge til rette for at barna kan
--	---	---	--

	<p>med disse materialene.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Være lyttende og oppmerksom i forhold til den matematikken barnet uttrykker gjennom lek og hverdagsaktiviteter. • Bidra til en begynnende forståelse for tid gjennom barnehagens dagsrytme og daglige rutiner. 	<ul style="list-style-type: none"> • Tilby et godt og variert utvalg av materialer og aktiviteter som bidrar til erfaringer med og kunnskap om former, størrelser, måleenheter og volum/rom, f.eks puslespill og enkle brettspill, eller gjennom større byggeprosjekter med tepper, møbler, pappesker og lignende. Tilby materialer som kan sorteres og 	<p>gjenkjenne og anvende matematikk i lek og daglige aktiviteter som spill med kort, brett og terning.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Legge til rette for samtaler og refleksjoner rundt barnas egen forståelse og kjennskap til klokka, kalender og tid.
--	---	--	--

		<p>sammenliknes.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Invitere til og la barna delta i praktiske oppgaver der de får erfaringer med å knytte tall og telling til konkrete for eksempel 2 skjeer – 3 kopper. • Gi erfaring med tid, kalender og årstid gjennom aktiv deltagelse i barnehagens rutiner. 	

VOKSENROLLEN: Personalet skal søke kunnskap om, sette seg inn i og være bevisste på hva matematikk i barnehagen er og bruke den aktivt i hverdagen. De skal uttrykke positive holdninger til matematikk og være positive ovenfor barnas egne måter å løse ting på.

Etikk, religion og filosofi	1-2 år	2-4 år	4-6 år
Mål: Barna skal utvikle evnen til etiske refleksjoner og vise respekt og toleranse for mangfoldet i samfunnet.			
<p>Barnehagen skal la barna få kjennskap til fortellinger, tradisjoner, verdier og høytider i ulike religioner og livssyn og erfaringer med at kulturelle uttrykk har egenverdi. Barnehagen skal skape interesse for samfunnets mangfoldighet og forståelse for andre menneskers livsverden og levesett. Gjennom å samtale om og undre seg over eksistensielle, etiske og filosofiske spørsmål skal barna få anledning til selv å formulere spørsmål, lytte til andre, reflektere og finne svar. Slik skal barnehagen bidra til å legge grunnlag for kritisk tenkning og dømmekraft. RP. S 54</p>	<p>Personalet skal:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oppmuntre og veilede til å vose omsorg for hverandre, trøste og hjelpe. • Oppmuntre til at barna kan undre seg, utforske og spørre om alt de ser og opplever. • Hjelp barna til å bli kjent med egne følelser som f.eks glad, redd, lei seg og sint. • Stimulere til at barna får øve på turtaking og å dele med hverandre. • Legge til rett for at barna får delta i markering av høytider og tradisjoner. • Legge til rette for at barna får delta og medvirke i solidaritetsaksjoner f.eks Forut. 	<p>Personalet skal:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veilede og hjelpe barna til å leve seg inn i andres opplevelser, kjenne igjen egne og andres følelser og få en forståelse av empati. • Legge til rette for at barna kan videreutvikle de sosiale ferdighetene å dele, forhandle og løse konflikter. • Veilede barna til å hevde seg selv og sine meninger på en positiv måte, ved å respektere andres meninger og følelser og reflektere over hva som er rett og galt. • Legge til rette for at barna kan få kjennskap til hverandres kultur, religion og livssynsmessig tilhørighet, bla. gjennom 	<p>Personalet skal:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stimulere til at barna kan utvikle toleranse, respekt og interesse for hverandres likheter og ulikheter. • Oppmuntre barna til å stille spørsmål og undre seg over opplevelser og fenomener. • Gi barna kjennskap til budskapet i "Den gylne regel" Du skal gjøre mot andre som du vil at andre skal gjøre mot deg. • Veilede barna til å hevde seg selv og sine meninger på en positiv måte, ved å respektere andres meninger og følelser og reflektere over hva som er rett og galt. • Legge til rette for at barna kan få kjennskap til hverandres kultur,

		<p>samtaler i hverdagen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Legge til rette for at barna får kunnskap om barn fra ulike kulturer bl.a gjennom solidaritetsaksjoner, f. Eks Forut. • Gi barna en introduksjon til FNs barnekonvensjon. 	<p>religion og livsnyttmessig tilhørighet bl.a gjennom samtaler i hverdagen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hjelp barna til å kunne se seg selv i en større sammenheng. • Legge til rette for at barna får en aktiv rolle og medvirke i planlegging av solidaritetsaksjoner f.eks Forut. • Gi barna kjennskap til FNs barnekonvensjon og hvorfor den er viktig for alle barn.
--	--	---	--

VOKSENROLLEN: Gjennom ord og handling skal de voksne være et godt forbilde, vise toleranse og en væremåte ovenfor mangfoldet i samfunnet. De voksne må søke kunnskap om ulike religioner og kulturer. Være bevisste på sin egen undrende væremåte i samtaler sammen med barna.

Nærmiljø og samfunn	1-2 år	2-4 år	4-6 år
Mål: Barna skal få oppleve å være en del av fellesskapet og få en begynnende forståelse for demokratiske prinsipper i samfunnet.			
Barns medvirkning i barnehagens hverdagsliv legger grunnlaget til videre innsikt i og erfaringer med deltagelse i et demokratisk samfunn. Gjennom utforskning, opplevelser og	<p>Personalet skal:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Legge til rette for at barna skal bli kjent med og trygge på voksne og andre barn på sin avdeling og i barnehagen 	<p>Personalet skal:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Legge til rette for at barn skal bli kjent med og trygge på voksne og andre barn på sin avdeling og i barnehagen 	<p>Personalet skal:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Møte barna med anerkjennelse slik at de opplever at de er verdifulle og en del av fellesskapet i

<p>erfaringer skal barnehagen bidra til å gjøre barna kjent med eget nærmiljø, samfunn og verden. Barnehagen skal bidra til kunnskap om og erfaringer med lokale tradisjoner. RP. s.56</p>	<p>– oppleve trygg tilknytning.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oppmuntre til at barna hilser, vinker og bruker hverandres navn. • Legge til rette for at barna skal kunne oppleve glede i fellesskap med andre – ”vi – følelsen”. • Legge til rette for at barna kan oppleve at det tas like mye hensyn til gutter og jenter. • Legge til rette for at barna begynner å ferdes i nærmiljøet. • Legge til rette for erfaringer med enkle trafikkregler, bl.a ved å gå på tur med vogn og på egne bein i nærmiljøet. • Gi begynnende kjennskap til det norske flagget og kjente 17.mai sanger. 	<p>– oppleve trygg tilknytning.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Legge til rett for at barna skal oppleve og utvikle samhold, gruppefølelse og tilhørighet. • Møte barna med anerkjennelse slik at de opplever at de er verdifulle og en del av fellesskapet i barnehagen. • Oppmuntre til god bordskikk, hilse på hverandre, si takk og vær så god. • Legge til rette for å gi barna erfaringer med at de selv og andre er med på å påvirke hverdagen. • Legge til rette for at barna kan oppleve at det tas like mye hensyn til gutter og jenter. • Legge til rette for at barna kan hjelpe til med enkle daglige gjøremål som borddekking, rydding og lignende. • Tilrettelegge for opplevelser og erfaringer 	<p>barnehagen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Legge til rette for at barna selv bidrar aktiv til inkludering og å skape et godt fellesskap. • Oppmuntre til bordskikk, barna skal hilse på hverandre, si takk og vær så god. • Oppmuntre til og reflektere sammen med barna rundt hva høflighet er. • Legge til rette for erfaringer med at man i samarbeid og i felles aktiviteter er avhengig av hverandre og at jenter og gutter er likeverdige. • Barna hjelper til med enkle daglige gjøremål som borddekking, rydding og lignende. • Legge til rette for at barna selv kan dokumentere turer og nærmiljøet med digitale verktøy. • Gi begynnende kjennskap til historien og tradisjoner i nærmiljøet.
--	--	---	--

		<p>som gjør barna kjent med nærmiljøet.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lære barna om gårdsbruk, dyr som er vanlige rundt oss. Sau og høner. • Gi kjennskap til trafikkregler og hvordan vi opptrer i trafikken når vi går på tur. • Formidle begynnende kunnskap om 17. Mai og historien rundt dagen. • Gi begynnende kjennskap til samefolket og deres kultur og levemåte. 	<ul style="list-style-type: none"> • Legge til rette for større bevissthet rundt trafikksikkerhet bl. A ved å gå på tur. • Gjøre barna kjent med noen demokratiske prinsipper bl.a medbestemmelse. • Formidle kunnskap om 17.mai og historien rundt denne dagen. • Gi begynnende kjennskap til samefolket og deres kultur og deres levemåte. • Sørge for at alle barn får besøke skolen de skal begynne på. • Vi abonnerer på Aftenposten Junior .
--	--	---	--

VOKSENROLLEN: Personalet skal respektere barnas rett til medvirkning ved kontinuerlig å reflektere over barnas muligheter til innflytelse i hverdagen. De voksne må gjøre seg kjent med nærmiljøets muligheter og ta i bruk disse.